

**ARDEREA TEATRULUI DIN VIENA –
de Mihai Eminescu [2
decembrie 1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Reproducem următoarele din foile vieneze asupra catastrofei din Viena:

Focul a izbucnit pe scenă pe când un servitor aprindea lămpile. Artiștii au putut să scape. Flăcările se întinseră cu o iuțeală îngrozitoare; teatrul se umplu de fum și un strigăt de spaimă din partea spectatorilor umplu casa, pe când toată lumea se grămădea spre ieșire. În acest moment de groază se stinseră becurile cu gaz și, după puține minute, strălucitul teatru este un câmp de întristare, o casă de morți, unde pe coridoare și pe scări zac femei și bărbați asfixiați, oameni zdrobiți și călcați. S-au scos peste 120 cadavre; majoritatea pare a fi dintre cei din galerie, căci publicul din loje și din parchet a putut ieși mai curând afară. Se cunoaște numărul victimelor ce s-au adus în curtea poliției, dar nici câteva ore după izbucnirea catastrofei n-a fost posibil a se obține o cifră mai exactă a nenorociților cari și-au aflat moartea în teatru și mai ales prin galerii.

Numărul morților din teatru se evaluează la peste 200. În acest moment nu se poate încă apreția toată mărimea acestei grozave nenorociri, noi reproducem mai la vale buletinele, după cum le primim sub imediata impresiune a catastrofei.

Un membru al teatrului ne narează: „Eu mă aflam jumătate îmbrăcat în coridorul scenei, când, la al doilea semnal de începere, 5 minute înainte de 6 și trei sferturi, se auzi un țipăt de groază pe scenă. Alergai pe scenă, care era în foc și de unde toată lumea fugea. Un lucrător apropiase prăjina cu flacăra de spirt prea mult de o perdea, care îndată fu în flăcări. Focul se urcă îndată până la tavanul scenei. Eu scosei două coriste de pe scenă, cari încremeniseră de spaimă, și văzui pe câțiva lucrători sărind de sus prin flăcări pe scenă și unul [î]și frânse un picior. În acel moment focul pătrunse cortina și flacăra, dusă de curent, ieși în teatru, ajungând până la loje. Fugii în stradă și întâlnei pe directorul Jauner. Ajungând în fața teatrului, se părea că publicul a ieșit deja și, nemaivăzând pe nimeni ieșind,

credeam că toți au scăpat. Știam că gazul ardea pretutindeni și că, 5 minute după țipătul de groază, casa era toată iluminată încă. Mă întorsei și intrai iar în partea din dos a casei, de unde se auzea strigăte de ajutor. Se vedeau flăcări colosale plecând din garderobe. Câteva dame cari, jumătate îmbrăcate, strigau după ajutor, fură iute înlăturate. Dar în etajul din urmă locuiește inspectorul iluminatului Nitsche cu familia sa. Nevasta cu copiii erau în galerie, de unde și Nitsche i-a condus jos prin flăcări și fum. În fine garderobele se goliră de tot.

Alergai prin foc înainte. În vestibul dau peste o îmbulzeală nedescriptibilă și aud țipete sfâșietoare. Toți se împing spre balconul deschis din front. Pompierii veniseră deja. În mijlocul mulțimei grămadite în fața teatrului se întinde pânza de scăpare și din balcon sare un om în pânză. Acest exemplu fu imitat și de alții, chiar și de unele dame mai curajoase. Apoi se puseră scări la balcon și pompierii deteră jos multe persoane leșinate. Am văzut și pe directorul Jauner căzând în fața teatrului. Consulul suedian i-a dat ajutor, depărtându-l din acest loc. Ajungând afară întâlnesc pe arhiducii Albrecht și Wilhelm, cărora le spusei ce am văzut. Alergarăm la edificiul poliției, alături, unde în curte ni se prezintă o priveliște îngrozitoare. Pompierii depuseră aci cadavrele aflate pe scările teatrului. Am numărat 50 morți. Cadavrele nu erau vătămate, ci numai negrite de fum: se vede că pieriseră sufocate. Teribile erau scrântirile membrilor și fețele schimbate de durere la unele cadavre. Am văzut o grămadă de 10 – 12 morți cari erau așa de împlețiți unii cu alții încât cu greu s-au putut despărți. La mulți li s-a luat pielea în unele locuri, împingându-se în îmbulzeală. Arsuri nu se vedeau. Tremurând ca o vargă de groază și emoțiune, am părăsit acest loc de teroare”.

Un alt martor ocular, care era să intre în teatru la 7 ore, spune că nenorociții cari au căutat să scape pe scara din dreapta, și al căror număr nu se putea evalua pentru un

moment, zăceau grămadă unii peste alții. În frica lor de moarte, ei se apucaseră unii de alții și se cerea o mare forță spre a separa cadavrele încleștate. Se spera că unii vor mai fi în viață și s-au pus a-i duce de aci.

Speranța că e vorba numai de răniți și leșinați nu se împlini din nenorocire. Era icoana morții ce se prezenta privirei îngrozite, în forma ei cea mai oribilă. Condeiu nu e în stare a descrie, și mulți bărbați cari au mai văzut focuri teribile au îngălbenit la vederea acestor nenorociți, cari câteva minute mai 'nainte erau încă veseli și au intrat în teatru plini de viață, iar acum zac mulți palizi, cu ochii deschiși tare sau pârliti, cu părul ars și cu obrazul mutilat oribil și grămădiți unii peste alții. Până la 9 ore s-au transportat ca la 70 cadavre în localul poliției. Lipseau lecțiile, și apoi în strâmtoare nici nu s-ar fi putut întrebuița. Oamenii luau cadavrul pe brațe și astfel [î]l duceau. Morții al căror obraz era desfigurat prin arsături se acopereau cu hainele lor, spre a cruța lumea de un aspect înspăimântător. Pe rând se scoteau cadavrele din teatru, un strigăt de durere trecea prin șirurile asistenților de câte ori trecea o nouă victimă. Aci era un june sănătos în haine elegante, cu un inel de briliant pe degetul jumătate ars, aici o damă îmbrăcată simplu. O compătimire profundă se manifestă când fu pusă între morți o fată frumoasă nici de șaisprezece ani. Copila avea ciorapi albaștri de mătase și pantofi eleganți; hainele erau înnegrite și pe jumătate arse, dar fața [î] era încă frumoasă, deși groaza morții [î]și imprimase urmele sale într-însa. Convoiul funebru nu mai avea capăt. Iarăși și iarăși se iveau figurile funingioase ale purtătorilor și porțile curții poliției se deschidea neconținut spre a primi o nouă victimă.

Scenele desfășurate în curtea poliției erau sfâșietoare. Un tată care în îmbulzeala fugii [î]și pierduse fiica vine alergând în curte. Unde zărește o rochie, el se pleacă, ridică capul moartei spre lampa ce aruncă o lumină lugubră asupra fețelor desfigurate ale morților și, jumătate cu speranță,

jumătate cu frică, [î]l depune iarăși pe pământul rece. Deodată dete un strigăt îngrozitor și cade în brațele însoțitorului său. El [î]și găsise fiica. Era tânăra copilă cu fața cea frumoasă și după moarte. Un june cere să intre. Cumnatul și cumnata s au asistat la reprezentațiune în galeria a treia. Până acum ei n-au venit acasă. El nu-i poate găsi. Au scăpat ei oare sau vor fi morți și zac între cei rămași în galerie? Pompierii spun că ar fi văzut grămezi de cadavre în galeria a treia și a patra. Nu cumva ochiul lor s-a amăgit de fumul ce străbătea toate localitățile? Sau poate groaza i-a făcut să vază acea icoană teribilă? Bine ar fi dacă spusele lor s-ar dovedi că sunt numai produsul aprinsei lor fantezii!

12 ore. Teatrul ars cu totul și pompierii caută să stingă vatra de jeric Rechizitele teatrului, biblioteca, garderoba și decorațiunile au ars mai cu totul. Până acuma s-au dus la spital 140 cadavre. Între aceste sunt și trei coriste cari au fost surprinse de foc și au căzut sufocate. O actriță [î]și îmbrăcase tricul și astfel a fugit în stradă și de aci acasă cu birja.

La 1 oră. Mii de oameni stau pe bulevard (Schottenring); și privesc la foc. Teatrul arde încă.

La 2 ore. Flăcările consumă ultimele resturi de materii combustibile din interiorul casei. Până acum s-au găsit în teatru 16 cadavre arse cu totul, încât erau numai de câte una sau două urme lungime. Nu e posibil a ajunge în etajurile de sus, unde sunt mulți înmormântați. Ca la 160 cadavre s-a transportat până acum. Până acum s-a putut recunoaște numai cadavrul avocatului Jacques Groag, și soția sa e moartă. Ei au fost însoțiți de profesorul Löw cu soția sa. Aceștia de asemenea sunt morți. Apoi se anunță moartea arhitectului Melic din Viena. El însoțise la teatru pe oaspeții săi din Nikolsburg, cari și ei poate vor fi pierit în flăcări.

MIHAI EMINESCU
OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro